

Adviesraad Sociaal Domein
Capelle aan den IJssel

Gemeente Capelle aan den IJssel
College van B&W
Rivierweg 111
2903 AR Capelle aan den IJssel

Status: CONCEPT ter goedkeuring in adviesraad van 21 oktober 2025

Datum:
22-10-2025

Behandeld door:
Vier werkgroepen

Onderwerp:
Advies Koersdocument samenlevingsagenda

Geacht college van B&W en geachte gemeenteraad,

Op 3 oktober 2025¹ ontvingen wij uw adviesaanvraag over het koersdocument samenlevingsagenda. In de vooraankondiging van de adviesaanvraag² wordt gevraagd op uiterlijk woensdagochtend 22 oktober advies uit te brengen. In de vergadering van de adviesraad op 20 mei 2025 heeft de projectleider de projectopdracht toegelicht. "In deze bestuursperiode volgt er in december 2025 besluitvorming door de gemeenteraad over een nieuwe samenlevingsagenda en de vormgeving van het speelveld. Hierover zal de adviesraad in augustus advies kunnen uitbrengen"³.

Dit advies is voorbereid door de werkgroepen van de adviesraad en gecoördineerd door de ad hoc werkgroep koersdocument met vertegenwoordiging uit het dagelijks bestuur en de werkgroepen: Participatie, Maatschappelijke Ondersteuning & Gezondheid, Jeugd & Jongeren en Toegankelijkheid & Mobiliteit.

Hieronder worden de belangrijkste adviezen aangegeven als **vette tekst**. Het advies wordt voorafgegaan door een samenvatting van één pagina, gevolgd door de belangrijkste adviezen. In de bijlagen zijn enkele redactionele opmerkingen en de verantwoording van bronnen en referenties (eindnoten) te vinden.

Samenvatting

De adviesraad sociaal domein⁴ heeft het koersdocument samenlevingsagenda met veel interesse gelezen en (h)erkent de vele goede bedoelingen.

We onderschrijven de inhoud van het koersdocument. We kunnen ons vinden in het hoofddoel 'het verbeteren van de kwaliteit van leven voor elke Capellenaar'⁵ en de uitgangspunten⁶. Maar de uitgangspunten zijn nog niet duidelijk en concreet genoeg. Ze zijn moeilijk meetbaar en vrijblijvend.

Wij lezen als kernboodschap in het koersdocument: meer regie en zelfredzaamheid van de inwoners en de gemeente ondersteunend waar nodig. De adviesraad ziet hierin veel potentie om de verbinding en betrokkenheid in Capelle aan den IJssel te versterken. Door niet alleen nieuwe plannen te maken, maar juist ook aan te sluiten bij wat er al leeft en gebeurt in de stad, kan dit een krachtige impuls geven aan een hechtere en meer zorgzame gemeenschap.

In de uitgangspunten missen wij aandacht voor inwoners met een hulpvraag wegens fysieke en/of mentale belemmeringen. Zij zijn daardoor juist minder zelfredzaam, hoe graag zij dit ook willen.

Uit de 13 verdiepingsonderwerpen⁷ blijkt dat veel uit het koersdocument nog uitgewerkt moet worden. Hiermee gaat het volledige beleid in het sociaal domein “op de schop”. De uitkomsten en de acties die daaruit voortkomen, zijn allerminst zeker. Een van de onzekerheden bij de uitvoering is bijvoorbeeld de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen. De doorwerking van het koersdocument in beleid, samenwerking en financiën, moet volgend jaar nog helemaal worden uitgewerkt. De tijd die hiervoor wordt ingeruimd (eerste half jaar van 2026) komt ons als te kort voor om zoveel complexe onderwerpen, concreet “handen en voeten” te geven.

Terwijl het koersdocument nog niet is vastgesteld, zijn recente uitlatingen van het college van B&W bij de presentatie van de begroting 2026 aanleiding voor zorgen over de uitvoerbaarheid van het koersdocument: “Tegelijk worden bestaande regelingen (in het sociaal domein) kritisch bekeken om de financiële houdbaarheid te waarborgen”⁸.

Bij de verdiepingsonderwerpen,⁹ mist de adviesraad de doorwerking in de uitvoering van de wet maatschappelijke ondersteuning, de jeugdwet en de participatiewet. Dit zijn de hoofdonderwerpen waarmee de ASD zich bezighoudt. Wat gaat het koersdocument in de praktijk betekenen voor kwetsbare Capellenaren?

We missen de relatie met actueel en toekomstig beleid en uitvoering. In het Capels Werkprogramma 2023-2026 “Capelle Doet’t” zijn 20 speerpunten over sociaal Capelle opgenomen¹⁰. Over dit werkprogramma en de vele speerpunten daarin, hebben wij in het koersdocument niets kunnen vinden. De adviesraad heeft in zijn vergadering van 9 september de voortgang van het Capels Werkprogramma tegen het licht gehouden aan hand van de stand van zaken van maart 2025¹¹. Wij zullen binnenkort een advies uitbrengen over de realisatie van het Capels werkprogramma.

In ons advies komen de volgende begrippen naar voren die volgens ons leidend moeten zijn in het sociaal domein: Vertrouwen - Basisbehoeften - Samenwerking - Ervaringsdeskundigen - Vrijwilligers.

Bij ons advies hebben wij vooral oog voor de praktische impact in het dagelijks leven van Capellenaren in een kwetsbare situatie. Leiden koersdocument/samenlevings-agenda in het “echte leven” tot een gemeente “waarin we naar elkaar omkijken en samen zorgen dat ook de meest kwetsbare Capellenaren zich gezien en gesteund voelen”?¹².

De adviesraad wil graag meedenken in de volgende fase van de samenlevingsagenda en de onderwerpen die verdiepend zullen worden uitgewerkt in het eerste half jaar van 2026¹³.

Belangrijkste adviezen

1. Verzoek aan de verdiepingsonderwerpen de vraag toe te voegen: Wat gaan kwetsbare Capellenaren hiervan merken in hun dagelijks leven? (pag. 3).
2. Verzoek duidelijk aan te geven op welk moment, hoe en bij welke van de 13 onderwerpen de adviesraad betrokken en om advies gevraagd wordt? (pag. 3).
3. Advies om in het sociaal domein beleid te maken dat vertrekt vanuit wat mensen ervaren en niet zozeer vanuit het systeem. Betrek ervaringsdeskundigen structureel, gebruik begrijpelijke taal en zorg dat dienstverlening menselijk blijft (pag. 4.).
4. Advies om vrijwilligerswerk in het sociaal domein breed te stimuleren en te zien als iets wat alle inwoners van Capelle kan verbinden (pag. 5).
5. Advies om maatschappelijke activiteiten te inventariseren, stimuleren en consolideren waarmee de verbondenheid tussen generaties wordt versterkt (pag. 5).
6. Advies om in gesprek met inwoners te inventariseren wat zij nodig hebben om langer thuis te wonen (pag. 5).
7. Advies om plannen en initiatieven te ontwikkelen om het veiligheidsgevoel bij jeugdigen te verbeteren, kinderen en jongeren uit de criminaliteit te halen of te houden en het wapenbezit onder jongeren terug te dringen (pag. 6).

8. Advies om extra aandacht en zorg te geven aan de vele Capelse kinderen en jongeren (1.546 bekend) die slachtoffer zijn van de toeslagenaffaire (pag. 6).
9. Advies om goed in kaart te brengen welke kinderen en jongeren thuiszitten zonder enige vorm van nuttige dagbesteding of onderwijs. En actief het aantal thuiszitters terug te dringen en de wachtlijsten voor het speciaal onderwijs te verkorten (pag. 6)
10. Advies om de fysieke toegankelijkheid van de publieke ruimte te verbeteren voor inwoners met fysieke en/of mentale belemmeringen. Dit is voor deze Capellenaren basaal om mee te kunnen doen aan de samenleving (pag. 7).
11. Verzoek vervolg te geven aan de lokale inclusieagenda "Capelle voor iedereen", juni 2022 (pag. 7)

1. Proces

1.1 Tijdpad voor advisering te krap

De adviesaanvraag is op maandag 6 oktober door de adviesraad ontvangen¹⁴, met het verzoek om uiterlijk op woensdag 22 oktober, 12.00 uur, advies uit te brengen¹⁵. In algemene zin is een reactietermijn van 16 kalenderdagen (6 – 22 oktober) al te kort. In dit geval kan het advies pas ter goedkeuring geagendeerd worden op de ASD-vergadering van de avond ervoor en is de tussentijd wel heel erg krap (15 uur, incl. nacht).

Gezien de constructief-kritische basishouding van de adviesraad hebben de werkgroepen hun best gedaan om het advies over dit belangrijke onderwerp binnen twee weken voor te bereiden. De preview van het koersdocument door de projectleider tijdens de vergadering van de adviesraad op 20 mei heeft hierbij geholpen om de eerste aanzet van de samenlevingsagenda al te leren kennen. In mei is aangekondigd dat de adviesraad in augustus over dit onderwerp zou kunnen adviseren¹⁶.

In het vervolg wil de adviesraad niet binnen dergelijk krappe adviestermijnen werken, zeker niet voor grote onderwerpen als dit. De adviesraad verzoekt de gemeente bij de planning van adviseringstrajecten in het sociaal domein voldoende tijd voor advisering in te ruimen, te beginnen bij de uitwerking van het koersdocument in 2026.

1.2 Betrokkenheid adviesraad bij uitwerking van koersdocument

Het werkterrein van de adviesraad is breed, van de ontwikkeling van beleid tot de uitvoering van beleid in het sociaal domein¹⁷. De adviesraad ziet betrokkenheid voor zich in alle "kamers" van het Capelse beleidshuis bij de meeste van de 13 verdiepingsonderwerpen: "kaderstellend beleid, deelnota's en juridische regels"¹⁸. In het koersdocument wordt direct al een herijking aangekondigd van vijf beleidskaders op het terrein van de adviesraad¹⁹.

Advies 1: Aansluiting bij kennis en ervaring van de adviesraad: Voeg aan de verdiepingsonderwerpen de vraag toe: 'Wat gaan kwetsbare Capellenaren hiervan merken in hun dagelijks leven?'

In verband met de planning van de werkzaamheden in het komende jaar nodigt de adviesraad, de gemeente uit om precies aan te geven welke rol deze voor de adviesraad ziet bij de uitwerking van het koersdocument tot de samenlevingsagenda.

Advies 2: Rol en betrokkenheid van de adviesraad bij verdere uitwerking: Verzoek duidelijk aan te geven op welk moment, hoe en bij welke van de 13 onderwerpen de adviesraad betrokken en om advies gevraagd wordt.

2. Werk, inkomen, armoede en schulden (werkgroep Participatie)

De adviesraad merkt op dat in het gedeelte van het koersdocument over werk, inkomen, armoede en schulden²⁰, voornamelijk interessante tabellen, grafieken en data worden gedeeld. Aangezien wij in het koersdocument alleen vrij summier visie en uitgangspunten hebben kunnen vinden over participatie, geeft de adviesraad hieronder zelf zijn visie vanuit het perspectief van Capellenaren die gebruikmaken van voorzieningen in het sociaal domein.

Wij willen benadrukken dat beleid in het sociaal domein alleen werkt als dit goed aansluit bij de leefwereld van de inwoners - niet bij de logica van systemen.

2.1 Mens centraal, niet het systeem

Maak beleid dat vertrekt vanuit wat mensen ervaren en niet zozeer vanuit het systeem. Betrek ervaringsdeskundigen structureel, gebruik begrijpelijke taal en zorg dat dienstverlening menselijk blijft. Dit hebben wij ook geleerd uit de presentatie van Michelle van Tongerloo, straat- en huisarts in Rotterdam, tijdens de mini-conferentie over de samenlevingsagenda op 1 oktober 2025²¹. Volgens haar zijn systemen “per definitie” imperfect.

Advies 3: Maak beleid dat vertrekt vanuit wat mensen ervaren en niet zozeer vanuit het systeem. Betrek ervaringsdeskundigen structureel, gebruik begrijpelijke taal en zorg dat dienstverlening menselijk blijft.

2.2 Vertrouwen als basis

Geef professionals de ruimte om te doen wat nodig is, zonder overmatige regels. Vertrouw op hun vakmanschap, en kijk vooral hoe die ruimte wordt benut in plaats van te sturen op controle.

2.3 Samenwerken over domeinen heen

Veel problemen hangen samen: werk, schulden, gezondheid en gezin. Zorg dat organisaties en professionals samen optrekken en structureel gefinancierd worden om dat te doen.

2.4 Bestaanszekerheid eerst

Echte vooruitgang begint bij de basis. Zonder rust, eten en een veilig huis is het onmogelijk om aan andere doelen te werken. Denk aan initiatieven zoals in Rotterdam, waar schulden worden afgekocht zodat mensen weer ademruimte krijgen²².

2.5 Menselijkheid en maatwerk

Hoe gaat de gemeente het vertrouwen van bewoners (her)winnen - zeker bij gezinnen met complexe problemen of anderstaligen? Vaak kan een professional pas binnenkomen als er vertrouwen is. Werk daarom vanuit de vraag van de cliënt, met oog voor schaamte, taal en cultuur.

2.6 Bewonersverhalen leidend

Laat bewonersverhalen leidend zijn, evalueer beleid kritisch door ervaringsdeskundigen, bijvoorbeeld via de adviesraad en met vooral de impact op welzijn en vertrouwen.

3. Maatschappelijke ondersteuning en gezondheid (werkgroep MO&G)

3.1 Meer autonomie voor inwoners

Het koersdocument zet in op meer autonomie voor inwoners. Zij hierin worden gezien als medeontwerpers van oplossingen. Hun betrokkenheid en ervaringskennis staan centraal. We zijn blij dat de aandacht meer ligt op de regie door de inwoner dan het oplossen van de problemen voor de inwoner. Als we uitgaan van vertrouwen, moeten we ook vertrouwen geven aan inwoners. Daarnaast zien wij graag dat de inwoner zelf bepaalt wanneer er behoefte is aan ondersteuning.

3.2 Professionele partners werken interdisciplinair en domeinoverstijgend

Professionele partners werken vanuit een relationele benadering en professionele autonomie.

Partners moeten durven en mogen afwijken van standaardprocedures.

Mooie voorbeelden zijn het samenwerkingsverband Capelle Krimpen Verbonden en de aanpak op buurt- en wijkniveau van Stichting Welzijn Capelle. Bij deze initiatieven gebeurt sturing op basis van ‘outcome’, waarden en vertrouwen, niet alleen op cijfers en controle.

3.3 Zorg voor zieken en ouderen heeft een grens

Nederland loopt aan tegen problemen in personele bezetting en grote groei van de zorgvraag. Een deel van de oplossing lijkt te liggen in betere verdeling van de zorg over professionals, zelfzorg en zorg door anderen, vrijwilligers of mantelzorgers. Daarnaast is preventie van groot belang. Wij volgen de pilot over de verschuiving van zorg naar welzijn met aandacht. Capelle kent een grote groep van vitale ouderen die al veel van de zorg voor anderen op zich nemen. Wij vinden het initiatief van de gemeente om te onderzoeken of en op welke manier gemeentemedewerkers vrijwilligerswerk kunnen doen positief.

Dit is een mooi initiatief dat kan bijdragen aan meer betrokkenheid bij de samenleving en beter begrip van wat er speelt in de stad. Er zijn ook initiatieven waarbij familieleden van bewoners van een verpleeghuis een vorm van vrijwilligerswerk doen.

Advies 4: Vrijwilligerswerk door meer Capellenaren: Wij adviseren om vrijwilligerswerk in het sociaal domein breed te stimuleren en dit te zien als iets wat álle inwoners van Capelle kan verbinden.

3.4 Van verzorgingsstaat naar zelf doen

Het is belangrijk dat het denken over zorg verandert. Van een overheid en professionals die zorg leveren naar meer zelfredzaamheid. Dit vraagt een andere manier van denken. Wij adviseren om dit punt mee te nemen in de uitvoeringsplannen. Het is de basis van alle veranderingen.

3.5 Verbondenheid tussen generaties vergroten

We zien in Capelle al mooie initiatieven tussen onderwijs en zorginstellingen. Kinderen ondernemen gezamenlijke activiteiten met senioren. Jongeren lopen stage en leren omgaan met ouderen. Stimuleer deze initiatieven en maak ze blijvend.

Advies 5: Vergroten verbondenheid tussen generaties: Inventariseer, stimuleer en consolideer maatschappelijke activiteiten en initiatieven waarmee verbondenheid tussen generaties wordt versterkt.

3.6 Een samenleving waar mensen naar elkaar omkijken

Daarvoor zijn baanbrekende veranderingen nodig, bijvoorbeeld in woonvormen. Op dit moment is er in Capelle nog geen fysiek Knarrenhof, maar de gemeente staat hier wel positief tegenover. Er is nog geen gebouw of locatie bekend, maar de wil om dit concept te realiseren is duidelijk aanwezig. Dat is een goed teken voor de toekomst. Het nadeel van een dergelijke woonvorm is dat deze zich meestal beperkt tot oudere inwoners. Wij pleiten voor uitbreiding naar woonvormen waar senioren, gezinnen, alleenstaanden en kinderen samenwonen. De Vijverhof heeft het voortouw genomen met plannen voor een Leefhuis. We zijn benieuwd hoe het Leefhuis eruit gaat zien gaat in de uitvoeringsplannen. En we lezen in dit koersdocument over leefgemeenschap Bon Vivant²³. Mooie initiatieven die navolging verdienen.

3.7 In de nieuwe samenleving blijven ouderen langer thuis wonen.

Veel ouderen hechten aan hun bestaande woning en wijk. Zij blijven in hun (te grote) huis wonen, deels omdat er te weinig passende woonmogelijkheden zijn, deels uit financieel oogpunt. Dit terwijl er ook grote behoefte is aan doorstroming op de woningmarkt. In dit kader is de visie van de Rotterdamse architect Sanne van Manen interessant. Zij stelt: "Gebouwen genoeg in Nederland - nu moeten we er nog woningen van maken"²⁴. Dit is een verfrissende en inspirerende manier om naar de woningnood te kijken: niet alleen meer bouwen, maar ook slimmer omgaan met de woningen die er al zijn.

Advies 6: Langer thuis wonen door ouderen: Wij adviseren in gesprek met inwoners te inventariseren wat zij nodig hebben om langer thuis te wonen.

3.8 69.000 oplossingen (inwoners van Capelle)

De 69.000 oplossingen verwijst naar het aantal inwoners in Capelle en dat we het met zijn allen moeten doen. Dit staat goed beschreven bij het eerste uitgangspunt 'We laten gemeenschappen floreren'²⁵. Er gebeurt al veel op dit vlak, vaak op kleine schaal: mensen die elkaar helpen in de buurt, vrijwilligers die zich inzetten via verenigingen of informele groepen die vanzelf zijn ontstaan. Wij adviseren om bij de verdere uitwerking van de samenlevingsagenda actief op zoek te gaan naar bestaande initiatieven in de gemeente. En deze te inventariseren, versterken en ondersteunen.

3.9 Technologische ontwikkelingen in de (ouderen)zorg

Belangrijk is om aandacht te hebben voor technologische ontwikkelingen in de (ouderen)zorg. In het 'Huis van (n)u'²⁶ is veel innovatie te zien om als oudere Capellenaar veilig en plezierig zelfstandig te blijven wonen. Wellicht is het een idee om onderdelen van het "Huis van (n)u", ook in de huizen van de wijk te laten terugkomen.

4. Jeugd (werkgroep Jeugd & Jongeren)

4.1 Onveiligheid van kinderen en jongeren

De adviesraad vindt het zorgelijk dat het veiligheidsgevoel en -perceptie bij inwoners van Capelle de afgelopen jaren is gedaald²⁷. Wij maken ons extra zorgen over de veiligheid van kinderen en jongeren in Capelle. In verband met de (on)veiligheid van jeugdigen in Capelle kunnen we niet ontkomen aan jeugd-criminaliteit en wapenbezit onder jongeren, met als recent dieptepunt de schietpartij op 21 september bij de McDonald's aan de Hoofdweg, waarbij een minderjarige door de politie is doodgeschoten. Deze jongen werd verdacht van de diefstal van een fatbike onder bedreiging van een vuurwapen.

De adviesraad vraagt aandacht voor de verbetering van de veiligheid (veiligheidsgevoel) van kinderen en jongeren, het tegengaan van jeugdcriminaliteit en het terugdringen van wapenbezit onder jongeren.

Advies 7: Vergroten van veiligheid(sgevoel) van kinderen en jongeren: Ontwikkel plannen en initiatieven om de veiligheid/het veiligheidsgevoel van jeugdigen te verbeteren, kinderen en jongeren uit de criminaliteit te halen of te houden en het wapenbezit onder jongeren terug te dringen.

4.2 Jeugdigen die slachtoffer zijn van de toeslagenaffaire

In het koersdocument wordt de toeslagenaffaire genoemd. De gemeente Capelle aan den IJssel kent een relatief hoog aantal inwoners die slachtoffer zijn van de toeslagenaffaire. Meer dan 3% van de Capellenaren heeft zich als slachtoffer gemeld²⁸. Dit gaat om maar liefst 1.546 kinderen die zich tot dusver (augustus 2025) als slachtoffer hebben gemeld²⁹. De adviesraad wil graag weten of de gemeente in beeld heeft hoe de jonge gedupeerden de hulp van de gemeente ervaren. Door dit te inventariseren en evalueren kunnen we hiervan leren voor toekomstige hulpverlening.

Advies 8: Kinderen en jongeren die slachtoffer zijn van de toeslagenaffaire: De adviesraad vraagt extra aandacht en zorg voor de vele Capelse kinderen en jongeren (1.546 bekend) die slachtoffer zijn van de toeslagenaffaire.

4.3 Kinderen en jongeren die thuiszitten en wachtlijsten in het speciaal onderwijs

Daarnaast willen wij aandacht blijven vragen voor kinderen en jongeren die zonder enige vorm van onderwijs of andere nuttige dagbesteding thuiszitten. Hierin spelen ook de wachtlijsten in het speciaal onderwijs een rol. Deze zijn in onze provincie het langst van Nederland. "Dit is bijzonder problematisch voor kinderen die thuiszitten in hun vormende jaren omdat ze niet langer op het regulier onderwijs terecht kunnen en moeten wachten op een plek in het speciaal onderwijs"³⁰.

We zouden graag zien dat er (sport)(cultuur)activiteiten worden ontwikkeld voor kinderen en jongeren die hierbij meer dan gemiddeld hulp en aandacht nodig hebben. Bijvoorbeeld zwemlessen voor bepaalde groepen, speciale bijeenkomsten voor jongeren die thuiszitten en geen onderwijs volgen of andere nuttige dagbesteding hebben. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten van voetbalclub Excelsior.

Advies 9: Terugdringen aantal kinderen en jongeren die thuiszitten: Breng goed in kaart (voor zover nog nodig) welke kinderen en jongeren thuiszitten zonder enige vorm van onderwijs of nuttige dagbesteding. Kom in actie om het aantal thuiszitters terug te dringen en de wachtlijsten voor het speciaal onderwijs te verkorten.

5. Fysieke leefomgeving en veiligheid (werkgroep Toegankelijkheid & Mobiliteit)

5.1 Capellenaren met fysieke of andere belemmeringen willen zelfredzaam zijn, maar kunnen dit niet.

Bij de uitgangspunten staan veelal punten die een groot beroep doen op de zelfraadzaamheid van mensen. Inwoners die een beroep doen op de wetten in het sociaal domein doen dat omdat ze een hulpvraag hebben. En juist niet meer volledig zelfredzaam zijn, hoewel ze dat heel graag wel zouden willen. Deze nuance vinden wij onvoldoende uit de verf komen in de uitgangspunten van het koersdocument/samenlevingsagenda.

De werkgroep Toegankelijkheid & Mobiliteit is er binnen de adviesraad speciaal voor inwoners die minder zelfredzaam zijn. Dit zijn bijvoorbeeld Capellenaren met fysieke belemmeringen die noodgedwongen gebruik maken van een rolstoel of die doof of blind zijn. De werkgroep werkt nauw samen met een groep van ervaringsdeskundigen en weet goed wat er speelt in deze groep.

5.2 Onvoldoende aandacht voor toegankelijkheid

Over toegankelijkheid vinden wij niets terug in het koersdocument. Dit gaat over een grote doelgroep, inwoners met een fysieke en/of mentale beperkingen, die ook dolgraag meedoen aan de samenleving, maar dit niet kunnen door belemmeringen die zij op hun weg tegenkomen. We noemen ontoegankelijke (openbare) gebouwen en sanitaire voorzieningen, het ontbreken van vervoersvoorzieningen, het ontbreken van prikkelarme voorzieningen, het ontbreken van voorzieningen voor blinde/slechtziende Capellenaren en dove/slechthorende inwoners. Zolang deze basisvoorwaarden voor toegankelijkheid ontbreken, kan deze doelgroep niet (eens) meedoen aan de samenleving.

Advies 10: Aandacht voor toegankelijkheid voor inwoners met fysieke en/of mentale belemmeringen: De adviesraad roept de gemeente op om de fysieke toegankelijkheid van de publieke ruimte voor inwoners met fysieke en/of mentale belemmeringen, te verbeteren. Dit is voor deze Capellenaren een basisvoorwaarde om mee te kunnen doen aan de samenleving.

5.3 Inclusie

Over inclusie en de inclusieagenda "Capelle voor iedereen" uit juni 2022³¹ kunnen wij evenmin weinig vinden in het koersdocument. Wat betreft inclusie hebben wij kennisgenomen van het bericht van de gemeente over het vervolg op de inclusieagenda³² dat de bevindingen van Movisie uit het traject in 2024/2025 rond draagvlak voor inclusief beleid, onvoldoende aanknopingspunten hebben opgeleverd als onderdeel van de lokale inclusieagenda. Wij begrijpen niet goed hoe dit teleurstellende bericht zich verhoudt tot het koersdocument dat zegt: "Dit betekent investeren in leefomgeving, sociale netwerken, preventie en *inclusie*"³³.

Advies 11: Vervolg op inclusieagenda: De adviesraad verzoekt de gemeente om alsnog een vervolg te geven aan de inclusieagenda "Capelle van iedereen" uit juni 2022.

5.4 Ledverlichting lantaarnpalen minder veilig

Als we het hebben over fysieke leefomgeving en veiligheid willen we specifiek aandacht vragen voor de ledverlichting in lantaarnpalen. Deze verlichting geeft veel minder licht en maakt naar onze mening de leefomgeving minder veilig voor Capellenaren met een fysieke belemmering.

Vanwege de omvang en het belang van het sociaal domein waar dit koersdocument betrekking op heeft is dit advies langer dan u van ons gewend bent. Omdat het onderwerp het gehele sociaal domein betreft hebben alle leden in de verschillende werkgroepen meegedacht en -geschreven. Deze input hebben wij opgenomen in het advies.

Graag bieden wij u namens de adviesraad dit advies aan. Wij zijn uiteraard bereid tot verdere toelichting op dit advies. Wij vertrouwen erop dat u dit betreft bij de uitwerking van het koersdocument en zien uw schriftelijke reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein,

Martin Slooff
Voorzitter

Nicolette van de Kreeke - Alfrink
Secretaris

Bijlagen: Redactionele opmerkingen en eindnoten

Bijlage 1. Redactionele opmerkingen

1) Naamgeving koersdocument en samenlevingsagenda

De benamingen koersdocument en samenlevingsagenda geven op zich de inhoud niet direct duidelijk weer. Overwogen kan worden nog een duidelijke subtitel toe te voegen, bijvoorbeeld:

Samenlevingsagenda: Wat betekent deze voor het sociaal domein?

Een andere suggestie is tevens de periode aan te geven (jaartallen) waarvoor de samenlevingsagenda zal gelden.

2) Voorwoord

In het Voorwoord (pag. 2) worden drie uitgangspunten genoemd. Op pag. 32 zijn er vijf uitgangspunten.

3) Cijfers en grafieken in hoofdstuk 2 Analyse en dialoog

Dit hoofdstuk bevat op pag. 10 t/m 27 veel cijfers en grafieken. Wij zijn een voorstander van data om beweringen te onderbouwen, maar veel figuren begrijpen we niet. We missen een duidelijke legenda van wat we hier nu precies aan het lezen zijn.

Bijlage 2: Verantwoording bronnen (vindplaatsen) en andere referenties

- ¹ Mail projectleider Max van Gils, vrijdag 3 oktober, 17:26 uur, met Koersdocument Samenlevingsagenda, concept - 90%, oktober 2025.
- ² Mail accounthouder David Keers, 30 september 2025.
- ³ Notulen openbare vergadering adviesraad 20 mei 2025, pag. 2, agendapunt 2.1.
- ⁴ Hierna: de adviesraad.
- ⁵ Koersdocument, 3. Uitgangspunten, pag. 32, linker kolom, derde tekstblok, regel 1 en kolom rechts, regel 2.
- ⁶ Koersdocument, 3. Uitgangspunten, pag. 32, kolom rechts.
- ⁷ Koersdocument 5. Vervolgstappen, pag. 43, kolom rechts.
- ⁸ Bericht 10 oktober 2025 website van gemeente: "Gerichte keuzes in sociaal domein – In het sociaal domein zet de gemeente in op betaalbare en duurzame jeugdhulp en ondersteuning via de Wmo. De begroting houdt rekening met de vergrijzing en de groeiende vraag naar voorzieningen. Tegelijk worden bestaande regelingen kritisch bekeken om de financiële houdbaarheid te waarborgen", Capelle investeert gericht en houdt begroting in balans, <https://www.capelleaandenijssel.nl/capelle-investeert-gericht-en-houdt-begroting-in-balans>. Financiën is een van de 13 verdiepingsonderwerp, Koersdocument 5. Vervolgstappen, pag. 43, kolom links.
- ⁹ Koersdocument 5. Vervolgstappen, Hoe werken we het koersdocument verder uit? pag. 43, kolom links.
- ¹⁰ Capels Werkprogramma 2023-2026, Capelle doet 't, 20 speerpunten sociaal Capelle, vanaf pag. 30. Met het Capels werkprogramma wordt uitvoering gegeven aan "Sociaal en zorgzaam Capelle" van het Coalitie-akkoord "Voor vandaag en morgen" van Leefbaar Capelle, D66, VVD en PvdA voor de raadsperiode 2022-2026.
- ¹¹ Voortgang Capels Werkprogramma (CWP), stand van zaken per 18-3-2025.
- ¹² Koersdocument, Voorwoord, pag. 2, regel 3 en 4 bewerkt.
- ¹³ Koersdocument, 5. Vervolgstappen, pag. 43.
- ¹⁴ Mail van projectleider met koersdocument is ontvangen op vrijdag 3 oktober, 17:26 uur. Dan is het weekend voor leden van de adviesraad (vrijwilligers) al begonnen.
- ¹⁵ Mail accounthouder David Keers, 30 september 2025.
- ¹⁶ Notulen openbare vergadering adviesraad 20 mei 2025, pag. 2, agendapunt 2.1.
- ¹⁷ Verordening Adviesraad sociaal domein, art. 2.1, Gemeentebblad, nr. 12350, 19 januari 2018.
- ¹⁸ Koersdocument, pag. 8, Het beleidshuis van Capelle.
- ¹⁹ Koersdocument, 4. Doorwerking, pag. 40, rechter kolom, beleidskaders maatschappelijke ondersteuning en gezondheid; armoede en schulden; werk en inkomen; jeugdhulp en preventief jeugdbeleid.
- ²⁰ Koersdocument, 2. Analyse en dialoog, Werk, inkomen, armoede en schulden, pag. 14 en 15.
- ²¹ Michelle van Tongerloo, straat- en huisarts in Rotterdam, tijdens mini-conferentie over samenlevingsagenda op 1 oktober 2025, Terugblik mini-conferentie, mail 9 oktober 2025 van kernteam samenlevingsagenda. Volgens haar zijn "systemen per definitie imperfect".
- ²² Michelle van Tongerloo, tijdens dezelfde mini-conferentie over mensen die te maken krijgen met moeilijke situaties en niet voldoende geholpen worden door instanties. Eerst: "Bed, bad en brood".
- ²³ Koersdocument, De parels van de samenleving, 6. Woongemeenschap Bonvivant, pag. 28.
- ²⁴ Sanne van Maanen, De Correspondent, 24 maart 2025, <https://decorrespondent.nl/15979/gebouwen-genoeg-in-nederland-nu-moeten-we-er-alleen-nog-woningen-van-maken-zegt-deze-architect/989da659-2558-0ef9-393e-5bda8bef78d3>.
- ²⁵ Koersdocument, 3. Uitgangspunten, 1. We laten gemeenschappen floreren, pag. 34.
- ²⁶ <https://www.hethuisvannu.nl>.
- ²⁷ Koersdocument 5. Fysieke leefomgeving en veiligheid, pag. 27, kolom en tekst midden.
- ²⁸ Koersdocument, 1. Werk – inkomen – armoede en schulden, pag. 14, kolom rechts.
- ²⁹ Koersdocument, 1. Werk – inkomen – armoede en schulden, pag. 14, kolom rechts.
- ³⁰ Koersdocument, 4. Onderwijs, cultuur en sport, pag. 24, figuur en tekst rechts.
- ³¹ "Capelle voor iedereen", Lokale Inclusie Agenda, juni 2022, <https://cuatro.sim-cdn.nl/capelleaandenijssel/uploads/Lokale%20Inclusie%20Agenda.pdf?cb=fJbdKajU>.
- ³² Bericht accounthouder David Keers, 23 september 2025 over het vervolg op de inclusieagenda.